

# ULKOMAALAISET MATKAILIJAT LAPISSA: RAJATUTKIMUS

*Pasi Satokangas*

Majoitustilaston mukaan Lappiin saapui vuonna 2016 noin 500 000 ulkomaalaista matkailijaa (Tilastokeskus, 2017b). Aikaisemmin (vuosina 1998–2012) tietoja ulkomaalaisista matkailijoista saatiin majoitustilaston ohella Tilastokeskuksen ja Matkailun edistämiskeskuksen toteuttamasta rajahaastattelututkimuksesta, jossa tietoja kerättiin ulkomailla asuvilta matkailijoilta ympäri vuoden vilkkaimmilla raja-aseilla. Tilastokeskus käytti tietoja matkustustaseen tulotietojen tuottamiseen ja Matkailun edistämiskeskus matkailun seurantaan sekä markkinoinnin suunnitteluun. (Tilastokeskus, 2017a.) Nykyään rajahaastatteluja toteuttaa Tutkimus- ja Analysointikeskus TAK Oy, jolta TILMA-hanke tilasi Lappia koskevia tietoja vuodelta 2016.

Rajatutkimus toteutetaan haastattelemalla raja-aseilla Suomesta poistumassa olevia ulkomailla asuvia matkailijoita vaihtelevina viikon- ja kellonaikoina. Haastateltavat poimitaan tasaväliotannalla ja haastattelupäivät arvotaan koko vuoden ajalle. Poikkeuksena tästä on Lappi, missä tehdään haastatteluja vain talvisesongin aikana. Haastattelupaikkoja ovat Helsingin satama, Turun satama, Helsingin lentoasema, Turun lentoasema, Tampereen lentoasema, Rovaniemen lentoasema, Kittilän lentoasema, Vaalimaan raja-asema, Nuijamaan raja-asema, Vainikkalan raja-asema, Imatran raja-asema ja Niiralan raja-asema. Lapista mukana tutkimuksessa ovat siis vain Rovaniemen ja Kittilän lentoasemat. Helsingin satamassa vieraillevien risteilyaluksien matkustajat eivät ole tutkimuksen kohteena. (Ks. luku *Matkailun tilastointi Suomessa*, s. 9.)

Vuoden 2016 rajatutkimuksessa tehtiin yhteensä 19 051 loppuun asti vietyä haastattelua. Haastatelluista 841 ilmoitti käyneensä matkansa aikana Lapissa. Seuraavassa esiteltävät tiedot pohjautuvat näiden haastateltavien vastauksiin. Rajatutkimuksessa on kysytty muun muassa matkailijoiden rahankulutusta. Esitetyt rahankulutustiedot perustuvat niiden haastateltavien vastauksiin, joiden matkan pääkohde oli Lappi. Silloinkin kun Lappi on matkan pääkohde, matkailijalla voi olla matkallaan muitakin kohteita. TAK Oy:n TILMA-hankkeelle toimittamassa raportissa oli arvioitu, kuinka suuri osuus rahankulutuksesta oli tapahtunut Lapissa. Rahankulutuksen jakautuminen arvioitiin jakamalla matkailijoiden rahankäyttö vierailtujen alueiden kesken. (TAK Oy, 2017.)

Lähes 60 % Lapissa käyneistä matkailijoista oli varannut matkansa itse. Hieman yli kolmannes oli käyttänyt matkan suunnittelussa ja varauksissa ainakin osittain apuna matkatoimistoa. Matkatoimistoja suosivat erityisesti Isosta-Britanniasta ja Japanista saapuneet matkailijat. Virolaiset ja venäläiset olivat innokkaimpia suunnittelemaan matkansa itse.

Lapissa vierailleet ulkomaalaiset matkailijat käyttivät rahaa Suomessa yhteensä 440 miljoonaa euroa. Tästä 94 miljoonaa tuli kiinalaisilta. Lapissa rahaa käytettiin arviolta 350 miljoonaa euroa.

naa euroa. Yleisin menolaji Lapissa olivat kahvila- ja ravintolapalvelut, joita käytti noin 80 % kaikista ulkomaalaisista matkailijoista. Noin kolme neljänestä matkailijoista teki matkansa aikana myös ostoksia. Liikkumiseen käytti rahaa noin 60 % ja majoittumiseen noin puolet matkailijoista. Maksullisia huvi- ja virkistystoiminnan palveluja käytti miltei 40 % ja kulttuuri-palveluja noin neljännes ulkomaisista matkailijoista. Lapissa vierailleiden matkailijoiden rahankulutus Suomessa vuonna 2016 oli rajatutkimuksen mukaan 55 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Erityisesti Aasiasta saapuneiden matkailijoiden kulutus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. (TAK Oy, 2017.)

Kysyttäessä, mikä matkailijoita kiinnosti Lapissa eniten, useimmin mainittiin talviaktiviteetit ja talviurheilu. Talvisista aktiviteeteista ja elämyksistä oli kiinnostunut yli 80 % vastaajista. Japanilaiset eivät olleet yhtä kiinnostuneita talviurheilusta kuin muualta tulleet. Myös virolaisten kiinnostus talviaktiviteetteihin oli keskimääräistä vähäisempää. Hieman yli 60 % vastaajista ilmoitti olevansa kiinnostunut kulttuurikohteista. Eniten kulttuuri kiinnosti kiinalaisia. Kesäaktiviteeteista kiinnostuneita oli noin 40 % Lapissa vierailleista ulkomaalaisista matkailijoista. (TAK Oy, 2017.)

Rajatutkimuksessa kysyttiin myös, mitä vastaajat olisivat halunneet tehdä Suomen matkallaan. Saaristoon tutustuminen, hyvinvointipalvelut ja -hoidot, kesäaktiviteetit ja talviurheilu olivat asioita, joista kiinnostuneita oli enemmän kuin niitä, jotka olivat päässeet näitä kokeilemaan. Näille toiminnoille ja palveluille on siis olemassa kysyntää. Matkailijoiden ilmoittaman kiinnostuksen pohjalta ei kuitenkaan voida suoraan arvioida, kuinka paljon eri toiminnoille on tulevaisuudessa asiakkaita. Matkailija voi ilmoittaa olevansa kiinnostunut jostakin asiasta, vaikka hänellä ei ehkä ole käytännössä mahdollisuutta kokeilla sitä. Esimerkiksi talvimatkailija voi olla kiinnostunut myös kesäaktiviteeteista, mutta jos hän ei koskaan matkusta Suomeen kesällä, kiinnostus ei realisoidu asiakkuudeksi. Vaikka aikomus tai kiinnostus ei takaa jonkin asian toteutumista, se kertoo kuitenkin, missä aktiviteeteissa on piilevää potentiaalia. Eniten uutta asiakaspotentiaalia on rajatutkimuksen mukaan toisaalta kesäaktiviteeteissa ja toisaalta talviurheilussa. (TAK Oy, 2017.)

Kulutusmahdollisuudet niin arjessa kuin lomalla riippuvat luonnollisesti käytettävissä olevista tuloista. Lapissa vierailleiden ulkomaalaisten matkailijoiden perheistä noin joka viidennellä vuositulo olivat 20 000 euroa tai vähemmän. Miltei 40 % perheistä ansaitsi vuodessa yli 60 000 euroa. Suurituloisia perheitä oli eniten Ranskasta, Saksasta, Britanniasta ja muista Aasian maista kuin Kiinasta tai Japanista saapuneiden joukossa. Keskimäärin pienituloisimpia olivat virolaiset ja venäläiset matkailijat. (TAK Oy, 2017.)

Haastateltavista 83 % suosittelisi ehdottomasti Suomea ystävilleen tai sukulaisilleen. Ranskalaiset, saksalaiset, kiinalaiset ja britit olivat erityisen innokkaita suosittelemaan Suomea. Venäläisistä ja virolaisista suosituksen antaisi noin 70 % vastaajista. Japanilaisista puolet suosittelisi Suomea. (TAK Oy, 2017.)

## Lähteet

TAK Oy (2017). TAK Rajatutkimus 2016 Lappi. Julkaisematon raportti. Tutkimus- ja Analysointikeskus TAK Oy.

Tilastokeskus (2017a). Rajahaastattelututkimus. Haettu 7.9.2017 osoitteesta <http://tilastokeskus.fi/til/rajat/meta.html>

Tilastokeskus (2017b). Saapuneet vieraat ja yöpymiset kaikissa majoitusliikkeissä. Haettu 8.11.2017 osoitteesta [http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin\\_\\_lii\\_\\_matk/statfin\\_matk\\_pxt\\_004\\_fi.px/table/tableViewLayout1/?rxid=0b1bbff7-2c1c-4a39-bcd5-d34dea967278](http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__lii__matk/statfin_matk_pxt_004_fi.px/table/tableViewLayout1/?rxid=0b1bbff7-2c1c-4a39-bcd5-d34dea967278)